

1. תנועת "שלום עכשיו" - ש.ע.ל. מפעלים חינוכיים

ע.ר. 0-58-003743

2. דרור אטקס

כולם באמצעות עו"ד מיכאל ספרד משד' רוטשילד 31,
תל-אביב 66883; טל: 03-5607345, פקס: 03-5607346
העותרים

-- נגד --

1. שר הביטחון, מר שאול מופז

2. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

3. ראש המינהל האזרחי, תא"ל כמיל אבו-רוקון

4. מפקד מחוז ש"י של משטרת ישראל, ניצב ישראל
יצחק

כולם באמצעות ב"כ מפרקליטות המדינה, משרד
המשפטים, רח' סלאח א-דין, ירושלים

5. המועצה האזורית מטה בנימין פסגות, ד.ג. מזרח

המשיבים

בנימין 90924

עתירה לצו על תנאי ולצו ביניים

זוהי עתירה לצו על תנאי לפיה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים 1-4 לבוא וליתן טעם, באם יחפצו, מדוע לא ינקטו בכל הפעולות הדרושות להריסת 6 מבני הקבע החדשים שהוקמו ללא היתר כדין במאחז הבלתי חוקי "חרשה" שממזרח להתנחלות טלמון ולהריסת 12 מבני הקבע החדשים שהוקמו ללא היתר כדין במאחז הבלתי חוקי "היובל" שדרומית להתנחלות עלי (להלן: "הבתים");

בנוסף זוהי עתירה לצו ביניים לפיה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים 2-4 לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותם כדי למנוע את איכלוס הבתים ולאכיפת צו הפסקת העבודות שהוצאו בעניינן, וכן להורות למשיבה 5 להימנע מחיבור הבתים נשוא העתירה לתשתית המים, החשמל או הביוב, ואם כבר חוברו לנתקם מתשתיות אלו, וכל זאת עד למתן פסק-דין בעתירה.

ואלה הנימוקים בעתירה לצו על-תנאי:

א. פתח זכר

1. עניינה של עתירה זו בשישה מבני אבן שהוקמו ללא היתר במאחז הבלתי מורשה "חרשה" שליד ההתנחלות טלמון ובשניים עשר מבני אבן נוספים שהוקמו ללא היתר במאחז הבלתי מורשה "היובל", כקילומטר וחצי דרומית להתנחלות עלי.
2. בנייתם של כל המבנים האמורים מסתיימת ממש בימים אלה **ולכולם הוצאו צווי הריסה במועד שאינו ידוע לעותרים.**
3. למיטב ידיעת העותרים ארבעה מהבתים נשוא העתירה במאחז "היובל" אוכלסו במהלך התקופה שבה ניהלו העותרים תכתובת עם המשיבים, ולפיכך עתירה זו דחופה ביותר ועל-כן גם מבוקש במסגרתה צו ביניים.
4. המדובר בבנייה בלתי-חוקית שנעשית מתחת לאפן של רשויות אכיפת החוק בגדה המערבית, אשר למרות שקיבלו מהעותרים מידע רב על הפרת החוק החצופה, המתגרה והנמשכת לא עשו דבר כדי למנוע אותה.
5. עתירה זו מוגשת ללא ברירה ולאחר שפניות חוזרות ונשנות של העותרים למינהל האזרחי ולמשטרת מחוז ש"י לא נענו עניינית. לצערנו בזמן שחלף מאז הועברו לרשויות נתונים על הבנייה הבלתי חוקית המתבצעת בשני המאחזים הבלתי חוקיים והבלתי מורשים נשוא עתירה זו, לא זו בלבד שלא בוצעו פעולות אכיפה כלשהן אלא שהבנייה באתרים נמשכה ואף הוגברה.
6. **כי זהו מצבם המשפטי של המבנים נשוא עתירה זו: הם הוקמו ללא כל היתר; על אדמה שע"פ האמור בדו"ח שכתבה עו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה – הינה בחלקה אדמת סקר, בחלקה אדמת מדינה ובחלקה אדמה פלסטינית פרטית; לא נתקבלו אישורים להקמתם ולחיבורם לרשתות החשמל, המים והביוב; המינהל האזרחי עצמו אישר במכתב לעותרים כי המדובר בבנייה בלתי חוקית ואף אישר כי הוצאו להם צווי הריסה; ולמרות כל האמור נמשכה הבנייה ובימים אלה הסתיימה בניית חלק מהן ומסתיימת הבנייה של היתר.**
7. **העותרים עקבו אחר המתרחש במאחזים "היובל" ו"חרשה" וגם דיווחו על הפרת החוק ועל קצב התקדמות הבנייה למשטרת מחוז ש"י ולמינהל האזרחי. ולמרות זאת סירבו רשויות אלה המופקדות על אכיפת החוק על ישראלים בגדה, לנקוט בפעולות כלשהן הנדרשות כדי למנוע את הבנייה והאכלוס.**
8. אכן, נדיר הדבר שמתבקש בית המשפט להוציא תחת ידו צו המורה לרשויות אכיפת החוק לאכוף את החוק. ידענו זאת ועל-כן לא מיהרנו לנקוט בהליכים משפטיים ולקרוא

לבית המשפט להתערב בנדון. אלא שמשותבר לעותרים שאין כל כוונה לעצור את ההפרה הנמשכת והמתגברת, ומשנודע לעותרים שהבנייה עומדת להסתיים ויום האיכלוס קרוב מאוד לא נותרה בידם של העותרים כל ברירה אלא לבקש סעד מבית המשפט הנכבד.

ג. רקע עובדתי

הצדדים לעתירה

9. העותרת מס' 1 הינה תנועה חוץ פרלמנטרית הנאבקת זה שלושה עשורים למען כינון שלום בר קיימא בין מדינת ישראל ושכניה.
10. העותר מס' 2 מרכז את פרויקט מעקב ההתנחלויות בעותרת מס' 1. במסגרת תפקידו עותר זה נוסע לאורך כבישי ושבילי הגדה המערבית על בסיס יומיומי ומתעד את עבודות הפיתוח והבנייה בהתנחלויות ובמאחזים הבלתי מורשים.
11. המשיב מס' 1 הינו שר הביטחון של מדינת ישראל. משיב מס' 1 מופקד על המינהל האזרחי בגדה ועל-פי האמור בדו"ח ששון בידו הסמכות לעכב או להורות על ביצוע צווי הריסה שהוצאו כחוק כנגד מבנים בלתי חוקיים.
12. המשיב מס' 2 הינו מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ובידו מצויות כל סמכויות הניהול והחקיקה של השטח המוחזק על-ידי מדינת ישראל בתפיסה לוחמתית וזאת בהתאם לכללי המשפט ההומניטרי הבינלאומי ולדיני התפיסה הלוחמתית.
13. המשיב מס' 3 הינו ראש המינהל האזרחי אשר לו אצל המשיב מס' 2 את סמכויות הניהול של החיים האזרחיים בשטחים הכבושים. בין היתר אמון המשיב מס' 3 על אכיפת חוקי התכנון והבנייה החלים באזור.
14. המשיב מס' 4 הינו מפקד מחוז ש"י של משטרת ישראל אשר אמון, בין היתר, על אכיפת החוק על ישראלים מפירי חוק בגדה המערבית.
15. המשיבה מס' 5 היא המועצה האזורית מטה בנימין שבתחומה הוקמו המאחזים הבלתי חוקיים נשוא עתירה זו. משיבה זו אחראית למיטב ידיעת העותרים לאספקת המים למאחזים ולחיבורן לרשת החשמל והביוב. וכן לבניית הבתים במאחזי חרשה.

חרשה

16. המאחזי חרשה נמצא צפונית מערבית לעיר מאללה. עבודות הכשרת השטח להקמתו והבנייה הראשונה בוצעו בשנת 1995.

17. למרות שלעבודות בנייה אלו לא היה כל היתר ואף-על-פי שהאדמות עליהם בוצעו העבודות היו אדמות סקר, המשיבים 1-4 לא מנעו את הקמת המאחז וכיום על פי הנספח של דו"ח ששון הוא כולל לפחות 46 מגורונים ובהם מתגוררות 30 משפחות. כביש אספלט נסלל (ללא היתר כמובן) בין ההתנחלות טלמון לבין "חרשה".
18. חרשה חוברה לתשתית המים והביוב של ההתנחלות טלמון וחברת החשמל חיברה את בתי היישוב למערכת החשמל האזורית.
19. חרשה, אם-כן, הינה מאחז בלתי חוקי הקיים זה עשר שנים (!) ללא שהרשויות עשו דבר למנוע את ההשתלטות על האדמה ואת פריצת החוק המאסיבית שנובעת מהקמתו.
20. בחוות-הדעת שכתבה עו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה ואשר הוגש לראש ממשלת ישראל בתאריך 8.3.05 מצאה עו"ד ששון כי המאחז חרשה אינו חוקי וכי הוא הוקם על אדמת סקר ללא הרשאה (ראו: ט. ששון "חוות-דעת בנושא מאחזים בלתי מורשים", בנספח לחוות-הדעת בעמ' 34. לעותק הדו"ח באינטרנט ראו: <http://www.pmo.gov.il/NR/rdonlyres/0A0FBE3C-C741-46A6-8CB5-F6CDC042465D/0/sason2.pdf>).
21. על-פי חוות-הדעת המאחז הבלתי חוקי נבנה מכספי משרד הבינוי והשיכון ששילם עבור הקמת התשתיות סכום עצום של 1,660,000 ₪ (מיליון ושש מאות ושישים אלף ₪).
22. וכך מוסיפה חוות-הדעת ומספרת לנו על חרשה (עמ' 34 בנספח לחוות-הדעת):

חרשה

מועד הקמה: 1995

ישוב קרוב: טלמון, מרחק אווירי של כ-1.5 ק"מ

אישור הממשלה או שר הביטחון להקמה: אין

טיב הזכויות בקרקע: אדמות סקר

הגוף שהקצה את הקרקעות: אין

סטטוס תכנוני: אין

תחום שיפוט: אין

מספר תושבים: 30 משפחות

...

הגוף מממן ההקמה: משרד הבינוי והשיכון שילם עבור הקמת
תשתיות 1,560,000 ₪; עבור הקמת מבני ציבור 100,000 ₪;
סה"כ: 1,660,000 ₪.

חיבור חשמל: אושר חיבור חשמל למקום

חיבור מים: מושכים מים מטלמון, שככל הנראה, כך לפי דיווח
מקורות, מספקת מים למאחזים בסביבתה.

העמוד הרלבנטי מהנספח לחוות-הדעת של עו"ד טליה ששון מצ"ב ומסומנים נספח א1.

23. החל מראשית שנת 2002, עקבו אנשי העותרת 1 אחר התפתחות המאחז "חרשה".
בתחילה הוצבו במקום מבנים יבילים בלבד אולם ביוני 2003 החלו עבודות להכשרת
הקרע לבניית מבני קבע.

24. תמונות שצילמו העותרים, חלקם צילומי אוויר שצולמו ממטוס, וחלקם צילומי שטח
שנעשו במהלך ביקורים שערכו במקום, והמתארים את שלבי הבניה של הבתים
ב"חרשה" מצ"ב ומסומנים נספחים ב1.

25. מהצילומים ניתן ללמוד את הפרטים הבאים:

א. בפברואר 2002 לא היו כל מבני קבע ב"חרשה".

ב. לכל המאוחר ביוני 2003 בוצעה עבודה להכשרת שטח לצורך הקמת מבני קבע
(ראו שטח האדמה המיושר צפונית למגורונים והמחולק לחלקות) והחלו עבודות
במגרשים המזרחיים.

ג. בנובמבר 2004 כבר נסתיימה בניתם של שני בתים (בחלק המזרחי שלפני הכביש
העוטף את המאחז) והחלה הקמתם של שישה שלדים נוספים. בצילום ניתן
להבחין במגורון על שטח העבודה, ככל הנראה למגורי פועלים – בקצה הצפון-
מערבי.

ד. ביום 12.1.2005 נכנס העותר מספר 2 למאחז וצילם את העבודות. ניתן להבחין
בבניה אינטנסיבית לסיום שלדי הבתים (תמונה מס' 1 מאותו תאריך) וניתן גם
לראות את שני הבתים שבנייתם הסתיימה (תמונה מספר 2).

ה. ביום 22.5.2005, שוב נכנס העותר מספר 2 למאחז והתברר כי החלה עבודה
לציפוי הבתים באבן ירושלמית.

ו. חודש לאחר מכן, ב-22.6.2005 נעשתה עבודה למילוי טיח של החריצים שבין
האבנים המצפות את המבנה.

ז. ביום 15.9.2005 צילם העותר מס' 2 את הבתים מרחוק והתברר כי הסתיימה העבודה על המעטפת החיצונית של שניים מתוך ששת הבתים, ובשלושה בתים הותקנו דלתות, חלונות ותריסים.

ח. ביום 21.9.2005, יום לפני הגשת העתירה, ביקר העותר מספר 2 במאחז וגילה כי העבודות על הבתים נמשכות. בשניים מתוך ששת הבתים הבחין העותר בפעילות המלמדת על איכלוס.

26. כאמור, במהלך שנת 2005 ועד הגשת העתירה נמשכו העבודות להשלמת בניית ששת הבתים באין מפריע, השלדים צופו באבן ירושלמית, חריצי הציפוי מולאו בטיח ולפחות שני בתים נוספים (הבתים שבנייתם הושלמה בסוף 2004 - מעבר לשישה שהם נשוא העתירה) אוכלסו בסוף 2004 או בתחילת 2005.

27. ביום 21.9.2005, לאחר תכתובת עניפה אישר דובר המינהל האזרחי, מר אדם אבידן, כי הוצאו צווי הריסה לבתים הלא חוקיים ב"חרשה". העותרים אינם יודעים מתי הוצאו צווי הריסה. מניסיון העבר ברור כי בנוסף לצווי הריסה הוצאו מן הסתם צווי הפסקת עבודות בטרם הוצאת צווי ההריסה וברור שאלו לא כובדו ואלו לא בוצעו.

היובל

28. מערבית לשוב הפלסטיני סלפית נמצאות ההתנחלויות שילה ועלי. בתחילת שנת 1998 החלו עבודות בנייה והכשרת השטח להקמת מאחז בלתי חוקי חדש, כקילומטר ורבע דרומית מזרחית לעלי.

29. בדיוק כמו בנוגע ל"חרשה", וליותר ממאה המאחזים האחרים שהוקמו ברחבי הגדה, גם למאחז הזה, "היובל", לא היה ואין כל היתר. האדמה עליה בוצעו העבודות היא אדמה שבחלקה היא אדמת מדינה וחלקה בבעלות פלסטינית פרטית. המשיבים 4-1 לא מנעו את הקמת המאחז וכיום על פי הנספח לדו"ח ששון יש בו לכל הפחות 26 מגורונים ושישה-עשר מבני קבע בהם מתגוררות 22 משפחות. כביש אספלט נסלל (ללא היתר כמובן) בין עלי לבין "היובל". כביש נוסף רחב מידות, נפרץ בשטח שעל פניו נראה כאדמה פלסטינית מעובדת (מדובר בכרם זיתים), לפני כשנה. כביש זה טרם נסלל באמצעות אספלט.

30. "היובל", חוברה לתשתית המים והביוב של ההתנחלות עלי.

31. "היובל", אם-כן, כמו "חרשה", הינו מאחז בלתי חוקי הקיים זה שמונה שנים ללא שהרשויות עשו דבר למנוע את גזל האדמה ואת פריצת החוק המאסיבית שנובעת מהקמתו.

32. דו"ח ששון קובע כי המאחז "היובל" אינו חוקי (ע"מ 38 לנספח לחוות-הדעת).

33. על-פי חוות-הדעת המאחז הבלתי חוקי נבנה מכספי משרד הבינוי והשיכון ששילם עבור הקמת התשתיות סכום אגדי של 2,750,000 ₪ (שני מיליון ושבע-מאות וחמישים אלף ₪).

34. וכך מוסיפה חוות-הדעת ומספרת לנו על "היובל" (עמ' 38 בנספח לחוות-הדעת):

היובל

מועד הקמה: 1998

ישוב קרוב: עלי במרחק אווירי 1.5 ק"מ

אישור הממשלה או שר הביטחון להקמה: אין

טיב הזכויות בקרקע: אדמות מדינה + קרדעות פרטיות של פלסטינים

הגוף שהקצה את הקרקעות: הסכם הקצאה עם ההסתדרות הציונית עד 2033

סטטוס תכנוני: אין

תחום שיפוט: מועצה אזורית מטה בנימין. תחום ישוב עלי.

מספר תושבים: 22 משפחות

סוג הבנייה: 26 יבילים; 16 בתי קבע; 33 מגרשים לבנייה; שלדי בניין נוספים; 5 מכולות; בריכת מים.

הגוף מממן ההקמה: משרד הבינוי והשיכון שילם עבור הקמת תשתיות סכום של 2,750,000 ₪.

חיבור חשמל: לא הוגשה בקשה לחיבור חשמל

העמוד הרלבנטי מהנספח לחוות-הדעת של עו"ד טליה ששון מצ"ב ומסומנים נספח א2.

35. החל מראשית שנת 2002, עקבו אנשי העותרת 1 אחר התפתחות המאחז "היובל". כבר בתחילה הוכשרה הקרקע לבניית מבני קבע ולהוספת מבנים לארבעת הבתים הראשונים שהיו קיימים בפברואר 2002. במהלך 2003 ו-2004 בוצעו עבודות להקמת שניים-עשר מבני קבע נוספים.

36. תמונות שצילמו העותרים והמתארים את שלבי הבניה של הבתים ב"היובל", מצ"ב ומסומנים נספח ב2.

37. מהצילומים ניתן ללמוד את הפרטים הבאים :

- א. בפברואר 2002 היו ארבעה מבני קבע ב"היובל" (ניתן להבחין בהם בחלק התחתון של התמונה, הם אינם נשוא עתירה זו). בנוסף בוצעו עבודות להכשרת מספר רב של מגרשים, ניתן להבחין בהם מימין לארבעת בתי הקבע.
- ב. בנובמבר 2003 כבר החלה בנייתם של עשרה בתים בשתי שורות – ארבעה בתים בחלק התחתון של התמונה ושישה נוספים בשורה שמעליה. בניית השלדים כמעט נסתיימה.
- ג. ביוני 2004 הושלמה בניית המעטפת החיצונית – ניתן להבחין בגגות הרעפים בכל עשרת הבתים.
- ד. ביוני 2005 הבתים עמדו, ככל הנראה מוכנים לאיכלוס אך היו ריקים.
- ה. באוגוסט 2005 כוסו השטחים שמסביב לארבעת הבתים שבשורה התחתונה באדמה חומה לצורך הקמת גינות וככל הנראה אוכלסו.
38. יצויין כי בנוסף לעשרת הבתים הנראים בתמונות, נבנו שני בתים נוספים דרום-מערבית לבתים אלה וגם הם נמצאים בשלב סופי של הקמה ועתירה זו מתייחסת גם אליהם.
39. ביוני 2004 הושלמה בניית גגות הרעפים. באוגוסט 2005 הסתיימה הבנייה ומסביב לארבעה מהבתים הונחה אדמה לצורך נטיעת גינות.
40. **ביום 21.9.2005, לאחר תכתובת עניפה אישר דובר המינהל האזרחי, מר אדם אבידן, כי הוצאו צווי הריסה לבתים הלא חוקיים ב"היובל".** העותרים אינם יודעים מתי הוצאו צווי הריסה. מניסיון העבר ברור כי בנוסף לצווי הריסה הוצאו מן הסתם צווי הפסקת עבודות בטרם הוצאת צווי ההריסה וברור שאלו לא כובדו ואלו לא בוצעו.

מיצוי הליכים – הפניות למשיבים

41. אנשי העותרת, ובעיקר העותר מס' 2, המשיכו לעקוב אחרי העבודות המתנהלות בשני האתרים נשוא עתירה זו, ופרסמו את ממצאיהם בדוחות שהוציאו מעת לעת בדבר הבנייה הבלתי חוקית בגדה המערבית.
42. העבודות ב"חרשה וב"היובל" נמשכו ועל-כן החל מחודש ינואר 2005 ניהל העותר מס' 2, בשם העותרת מס' 1, ולאחר מכן באמצעות ב"כ הח"מ, תכתובת עם רשויות אכיפת החוק האמונות על מניעת בנייה בלתי חוקית והריסת מבנים בלתי חוקיים – משטרת מחוז ש"י והמינהל האזרחי.

43. בתכתובת זו, כפי שיפורט להלן, התברר מעל לכל ספק שאכן מבני הקבע הנבנים הינם מבנים שלא נתקבל לבנייתם כל היתר ולקראת הגשת עתירה זו קיבל העותר מס' 2 אישור שאף הוצאו צווי הריסה לבתים אלה.

44. השבועות והחודשים נקפו, העבודה באתרים נמשכה למרות שהמדובר אליבא דכולי עלמא בפעילות בלתי חוקית, למרות צווי הפסקת עבודות שמן הסתם הוצאו על-ידי המינהל, למרות פרסומו של דו"ח ששון במרץ 2005 ולמרות תכתובת בהולה ודחופה שבה התריעו העותרים מפני סיום הבנייה ואיכלוס בשבועות האחרונים.

45. ביום 13.1.2005 פנה העותר מס' 2 לדוברת המינהל האזרחי וביקש לדעת האם יש היתר לעבודות הבנייה המבוצעות בשני מאחזים (בין היתר).

46. רק ביום 9.5.2005, לאחר חילופי דוברים, השיב הדובר החדש של המינהל האזרחי, מר אדם אבידן, לפניית העותר מס' 2. בתשובתו כתב מר אבידן:

"...במאחזים המצויינים בפנייתך, מתבצעת בנייה באופן בלתי חוקי, לאור העובדה כי לא נמצאים האישורים לכך.

עוד אציין, כי במאחזים המצויינים בפנייתך, מתבצעת פעילות אכיפה ע"י יחידת הפיקוח של המינהל האזרחי לרבות הוצאת צווי הפסקת עבודה, צווי הריסה וזימונים לוועדות המשנה לפיקוח של המינהל האזרחי."

מכתבו של העותר מספר 2 מיום 13.1.2005 מצ"ב ומסומן נספח ג'.

מכתבו של מר אבידן מיום 9.5.2005 מצ"ב ומסומן נספח ד'.

47. כך, אם-כן, נכון למאי 2005. הבנייה בלתי חוקית, יחידת הפיקוח עומדת על המשמר, צווי הפסקת עבודות, צווי הריסה ועוד כהנה וכהנה פעולות אכיפה כוחניות לא יאפשרו את ההפרה הנמשכת.

48. כפי שניתן לראות מהצילומים (נספחים ב'1 ו-ב'2), אנשי "חרשה" ו"היובל" לא נתקלו בפעילות האכיפה של יחידת הפיקוח, ואם נתקלו לא התרשמו. העבודות באתרים המשיכו במרץ.

49. פחות משבועיים לאחר שנשלח מכתבו של מר אבידן, ביום 22.5.2005, גילו העותרים כי משלוח של אבן ירושלמית חיננית הובאה ל"חרשה" ופועלים עבדו מהנץ החמה ועד שקיעתה על-מנת לצפות בה את מבני הקבע. פחות מחודש לאחר משלוח מכתבו של מר אבידן גילו העותרים שב"היובל" התקינו גגות רעפים לעשרת מבני הקבע החדשים.

50. ביום 3.8.2005 שיגרו העותרים, באמצעות ב"כ הח"מ, מכתב למשיבים 3-4 וליועצים המשפטיים שלהם. בין היתר נאמר שם כך:

"בשני המאחזים הבלתי חוקיים שבנדון, מאחז "חרשה" שמצפון לטלמון ומאחז "היובל" שמדרום לעלי, מבוצעות בתקופה האחרונה עבודות בנייה אינטנסיביות להקמת בתי אבן (מבני קבע). להערכתנו המדובר בעבודות הקרובות מאוד לסיום. בידנו צילומים המוכיחים שהבנייה במקום נמשכת גם בשבועות האחרונים".

51. הח"מ ביקש במכתבו האמור כי המשיבים ינקטו בכל הפעולות הדרושות למניעת המשך ביצוע העבודות ומניעת איכלוס במקום. בנוסף ביקש הח"מ לדעת האם הוצאו צווי הריסה למבנים ואם לא מדוע. לבסוף הח"מ הציע למכותבים להיעזר בתמונות ובראיות שבידי העותרים.

המכתב מיום 3.8.2005 מצ"ב ומסומן נספח ה'.

52. השבועות נקפו אך מענה למכתב לא הגיע. בינתיים, בוני המאחזים לא נחו, ובמאחז "היובל" הבחינו העותרים בהתפתחות מרעישה: בנייתם של ארבעה בתים הסתיימה, והבתים הוקפו באדמה חומה דבר המלמד על איכלוסם.

53. היות וכך, שיגר הח"מ מכתב נוסף ביום 29.8.2005 ובו עידכן את המכותבים (המשיבים 3-4 ויועציהם המשפטיים) בדבר ההתפתחויות בשטח וקצב להם שבוע ימים למענה.

המכתב מיום 29.8.2005 מצ"ב ומסומן נספח ו'.

54. ביום 30.8.2005 שיגר ראש מדור פנים במינהל האזרחי מכתב לח"מ, בשמו של היועץ המשפטי. במכתבו נאמר:

"... בהתייחס לפנייתך הפרטנית... ביקשנו נתונים מיחידת הפיקוח באשר לאופן ביצוע פעולות הפיקוח ביחס לבנייה זו. עם קבלת הנתונים נדאג למסור לך את התייחסותנו הסופית בעניין שבנדון".

מכתבו של רס"ן תימור פסו, ראש מדור פנים במינהל האזרחי, בשם היועץ המשפטי למינהל, מצ"ב ומסומן נספח ז'.

55. גם לאחר קבלת מכתבו האמור של ראש מדור פנים, נמשכו העבודות במאחזים. העותר מספר 2 שביקר בסמוך למאחז "חרשה" וצפה עליו מרחוק, הבחין בהתקדמות נוספת בבנייה: המעטפת החיצונית של הבתים שניים מהבתים הושלמה, בשלושה מהבתים הותקנו דלתות, חלונות ותריסים.

56. מכיוון שכך, והיות וחלפו שבועיים וחצי נוספים, ומענה ענייני מהמשיבים לא הגיע, שיגר הח"מ מכתב אחרון לראש מדור פנים ובו הבהיר כי באם עד ליום חמישי, 22.9.2005, לא תתקבלנה תשובות מספקות –

"שיהיה בהן כדי להראות שהמינהל האזרחי מבצע (בלשון הווה) פעולות אכיפה ברורות שמונעות את המשך העבודות והחזרת המצב לקדמותו" –

אזי תוגש עתירה לבית המשפט הנכבד בעניין.

עותק המכתב מיום 18.9.2005 מצ"ב ומסומן נספח ח'.

57. ביום 19.9.2005 שיגר ראש מדור פנים במינהל, רס"ן פסו, בשם יועמ"ש איוש, מכתב לח"מ ובו אישר כי כל המבנים ב"חרשה" וב"היובל" אינם חוקיים. בנוסף אישר רס"ן פסו כי הצאו צווי הפסקת עבודות וצווי הריסה סופיים לכל המבנים. לבסוף ציין רס"ן פסו כי:

"פעולות הפיקוח והאכיפה על-ידי רשויות האכיפה באזור ממשיכות גם בימים אלה, באמצעות סיורים יזומים בשטח ופעולות אכיפה כנגד הפרתם של צווי הפסקת עבודה וצווי הריסה שהוצאו ביחס למבני הקבע".

מכתבו של רס"ן פסו מיום 19.9.2005, מצ"ב ומסומן נספח ט'.

58. **כפי שהובהר לעיל, ביום 21.9.2005 סייר העותר מס' 2 ב"היובל" וגילה כי העבודות נמשכות גם נמשכות.** מכאן כי התשובות שניתנו אינן מספקות ועל-כן אין מנוס מהגשת עתירה זו.

59. כפי שניתן לראות מפירוט השתלשלות העניינים, הבנייה באתר נמשכה ונמשכת גם בימים אלה ובחלק מהבתים יש חשש כבד שבוצע איכלוס אשר יסבך במידה ניכרת את הליכי האכיפה ויטיל עומס גדול מאוד על כוחות הביטחון. **מכל האמור עולה כי האכלוס נוסף הוא רק עניין של זמן, הבנייה נמשכת והרשויות לא עושות דבר לעצור את הפרה.**

ג. הטיעון המשפטי

במבט לוויני: פרויקט אי-האכיפה של מחלקת הפיקוח והאכיפה

60. עשרות אלפי ואולי מאות אלפי מילים נכתבו על היעדרה של אכיפת חוק אפקטיבית על ישראלים מפירי חוק בגדה המערבית. בעיית אי-אכיפת החוק על ישראלים מלווה את הכיבוש הישראלי מאז החל מפעל ההתנחלויות.

61. בתחילת שנות השמונים, בעקבות בג"צ 175/81 אל נתאשה ואח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד לה (3) 361, שעסק בתלונות תושבי חברון הפלסטינים על הטרדות והתעללות מצד מתנחלי בית הדסה, הוקם צוות מתאם, בראשותה של עו"ד יהודית קרפ מפרקליטות המדינה, לבחינת והכנת נהלים והנחיות לאכיפת חוק על ישראלים מפירי חוק בגדה המערבית ובחבל עזה. דין וחשבון של הצוות (להלן: "דו"ח קרפ") שהתפרסם ביום 23.5.1982 היה ראשון בסדרה ארוכה של דו"חות ציבוריים שעתידים היו לעסוק מאז ועד היום בבעיית אי-אכיפת החוק בשטחים הכבושים.

62. דו"ח קרפ לא יושם, או יושם באופן לקוי ביותר, ואי-אכיפת החוק נמשכה. בשנת 1994 התפרסם דו"ח ועדת החקירה הממלכתית בראשותו של נשיא בית המשפט העליון לשעבר, השופט מאיר שמגר, לעניין הטבח במערת המכפלה (להלן: "דו"ח שמגר"), וגם בו נמתחה ביקורת על כשלי אכיפת החוק בגדה:

"לא עלה בידי ממשלות ישראל לדורותיהן, והגופים הביצועיים המופקדים על הנושא, לעשות את המירב כדי לאכוף את החוק, בעקבות האינתיפאדה, לא במגזר הערבי ולא במגזר היהודי... די שנציין, כדוגמא, כי עד לעת האחרונה לא טופלו אירועים בהם לא הגיש ערבי את תלונתו בעצמו במשטרה, על אף קיומן של ראיות אחרות למעשה העבירה ובכללן עדי ראיה מאנשי הצבא"

(דו"ח ועדת החקירה לעניין הטבח במערת המכפלה בחברון (בראשות הנשיא שמגר) (תשנ"ד), עמ' 192)

וראו הדברים הבאים שכאילו נכתבו לעניינו:

"נתגלו ליקויים באכיפת החוק... נקודת המוצא המקובלת עלינו היא כי בהיעדר אכיפת חוק יעילה אין גם שלטון יעיל. באווירה שבה איש הישר בעיניו יעשה, בלי ליטול על עצמו סיכון מוחשי שישא באחריות אם יחרוג מכללי המותר, נפגעת תקינות פעולתן של הרשויות המופקדות על השליטה היעילה בשטח. בית המשפט העליון העיר כבר לפני שנים, כי שלטון החוק אינו נוצר יש מאין, ואינו דבר ערטילאי. צריך להיות לו ביטוי מוחשי ויומיומי בעצם קיומם של הסדרים נורמטיביים מחייבים ובהפעלתם הלכה למעשה כלפי כולי עלמא (בג"צ 428/86 ברזילי נ' ממשלת ישראל, פ"ד מ(3) 505, 554"

(שם, עמ' 243 ; ההדגשה שלי, מ.ס.).

63. בעקבות פירסום דו"ח שמגר ואימוץ מסקנותיו, הוקם המחוז השישי של משטרת ישראל, הוא מחוז ש"י שהמשיב מס' 4 הוא מפקדו. בנוסף, היועץ המשפטי לממשלה דאז, מר מיכאל בן-יאיר, פירסם נוהל חדש אשר אמור היה להסדיר את חלוקת האחריות בנוגע לאכיפת החוק על ישראלים בגדה המערבית ובחבל עזה. הנוהל שונה ועודכן בידי היועץ המשפטי אליקים רובינשטיין. לנוסח העדכני ראו:

נוהל אכיפת החוק והסדר לגבי ישראלים מפרי חוק באיו"ש ובאזח"ע (מכתב מס' 15620/98)

64. בסעיף 6 קבע הנוהל כך:

1. משטרת ישראל תהיה אחראית לטיפול באכיפת החוק והסדר בתוככי הישובים הישראליים. צה"ל יהיה אחראי לטיפול במעטפת שמחוץ ליישוב (זאת הן במקרה בו קיים מידע מוקדם על האירוע ובין אם אין).

2. בכל אירועים אחרים שיהיה לגביהם מידע מוקדם המאפשר התארגנות מראש – משטרת ישראל תהיה אחראית לטיפול באכיפת החוק והסדר באירוע עצמו וצה"ל יסייע לה ויטפל במעטפת.."

65. הנה כי-כן, נוהלי היועמ"ש קובעים במפורש כי משטרת ישראל תהיה אחראית לאכיפת החוק על ישראלים בגדה המערבית. עם-זאת, צה"ל משאיר בידו את האחריות הכללית והנוהל גם קובע כי במידה ויש אירוע של הפרת סדר בידי ישראלים אליו מגיעים חיילי צה"ל ראשונים, הרי שעד להגעת המשטרה צה"ל אחראי לאכיפת החוק.

66. אלא שכל הנהלים וכל הדו"חות לא שיפרו את המצב והפרת החוק מצד ישראלים בגדה נותרה ללא מענה ראוי עד עצם היום הזה.

ראו:

"הסכמה שבשתיקה: מדיניות אכיפת החוק על מתנחלים בשטחים",
בצלם (מרץ 2001);

"דין לעצמם: אי-אכיפת החוק על מתנחלים שתקפו פלסטינים בתגובה לפגיעה באזרחים ישראלים", **בצלם** (אוקטובר 2001);

"עומדים מנגד: אי-אכיפת החוק על מתנחלים בחברון", **בצלם** (אוגוסט 2002);

"הכל צפוי והרשות נתונה: טיפולן של רשויות אכיפת החוק בהתקפות של מתנחלים על מוסקי זיתים", **בצלם** (נובמבר 2002);

67. הזנחת האכיפה פשטה בכל התחומים, אולם נדמה כי התופעה החמורה ביותר התרחשה בתחום העבירות כנגד חוקי התכנון והבניה שם נעזרו פורעי-החוק פשוטו כמשמעו ברשויות עצמן.

68. בדו"ח שהכינה וכתבה עו"ד טליה ששון, לבקשת ראש ממשלת ישראל, בנוגע למאחזים הבלתי מורשים, ושהוגש לראש הממשלה בחודש מרץ 2005, קבעה עו"ד ששון את הדברים החמורים הבאים:

"מתברר כי מאז 1998 הפסיקה יחידת הפיקוח לפקח ולנסות לאכוף את חוקי הבנייה על ישראלים בתחום הישובים באיו"ש. יחידת הפיקוח אינה בודקת ואינה מדווחת על בנייה בלתי חוקית באזורים אלה.

(ט. ששון, חוות-דעת (ביניים) בנושא מאחזים בלתי מורשים, עמ' 217)

ועוד:

"במהלך השנים נבנו שכונות שלמות, בסמוך ליישובים קיימים ללא תכנית מפורטת ואף על קרקעות שאינן קרקעות מדינה; הוקמו מאחזים בתוך תחום השיפוט של ישובים קיימים – ויחידת הפיקוח לא ביקרה שם, לא דיווחה, לא אספה נתונים ולא ביצעה כל תפקיד של פיקוח.

(שם, עמ' 219-220)

ובנוגע לאי-ביצוע צווי הריסה, אומרת עו"ד ששון את הדברים החריפים הבאים:

"ככל הידוע לי תלויים ועומדים מזה שנים ארוכות אלפי צווי הריסה נגד בניה בלתי חוקית בשטחים של ישראלים... צווי ההריסה אינם מבוצעים. ביצוע צו הריסה מחייב החלטה של שר הביטחון, וזו לא ניתנה בדרך כלל, על-ידי שרי הביטחון השונים במהלך השנים.

יוצא שזרועו של המנהל האזרחי הפועלת נגד בניה בלתי חוקית, פועלת למעשה "על ריק".

יש להעיר כי עצם הוצאת צווי הריסה שאינם ממומשים תורמת כשלעצמה לאווירה של אי אכיפת חוק"

במבט ממוקד : אי-אכיפה מכוונת כנגד הבנייה הלא חוקית של הבתים ב"חרשה וב"היובל"

69. ציטטנו לעיל את קביעותיה של עו"ד ששון ביחס לכל המאחזים הבלתי חוקיים שהוקמו בעשור האחרון בגדה המערבית. אך עו"ד ששון גם קובעת דברים ברורים באופן ספיציפי ביחס למאחזים נשוא עתירה זו :

- בעמ' 151 לדו"ח מציינת עו"ד ששון כי אף שמשרד הבינוי והשיכון הצהיר כי השקיע סכום של 1,660,000 ₪ בפיתוח תשתיות במאחז "חרשה", הרי שבדיקת תכניות העבודה של המשרד מעלה חשד שהסכומים הגיעו לכדי **חמישה מיליון** ₪ וכל זאת למרות שלא היה לה היתר הקמה כלל.
- בעמ' 101 לדו"ח קובעת עו"ד ששון שמאחז "היובל" הוקם על קרקע משולבת של אדמת סקר ואדמה פלסטינית פרטית ואילו חרשה על אדמות סקר.
- בעמ' 153 מציינת עו"ד ששון כי משרד הבינוי והשיכון השקיע במאחז "היובל" כספים רבים בתכנון והקמת תשתיות.

70. כישלונם המהדהד של הרשויות למנוע את הפרת החוק הקולוסאלית המתוארת בדו"ח ששון הוא הרקע לעתירה זו : הזנחה פושעת של אכיפת החוק בגדה.

71. בעתירה זו מתוארת כרוניקה ספיציפית של הפרה קונקרטית ואי-אכיפה מצד הרשויות שאין שום דרך לתאר אותה מלבד **אי-אכיפה מכוונת ומודעת**.

72. ידענו ועל-כן לא מיהרנו בהגשת העתירה : בית משפט נכבד זה אמר לא אחת כי אין הוא נוהג להוציא תחת ידיו צווים דקלרטיביים האומרים כי את החוק יש לאכוף. יחד עם זאת בקשתם של העותרים היא לצו עשה ספיציפי המחייב את המשיבים לפנות ולהרוס תשעה מבנים קונקרטיים. צו זה מתבקש בשל סירוב עקבי ונמשך לאורך חודשים של הרשות השלטונית המוסמכת לאכוף את החוק. צו זה נדרש מכיוון שהיקף הבניה הבלתי חוקית מחד והיעדר כל ניסיון אכיפה מאידך (שאין כל דרך לפרשו אלא כמכוון), יוצרים את אותו סף שהפסיקה קבעה להתערבות בית המשפט הנכבד במדיניות אכיפת החוק – התנעות מוחלטת של הרשות מחובתה לאכוף את החוק (ראו : בג"צ 6579/99 עמיחי פלבר נ' ממשלת ישראל, תקדין-עליון 99(3) 425 :

"אכן, כדי שבית המשפט יתערב ברמת האכיפה של חוק זה או אחר, צריך שהרשויות המוסמכות יתנערו לחלוטין מחובתן לאכוף את החוק, דבר שאינו קיים במקרה זה, או יימנעו ממילוי חובתן באופן בלתי-סביר, דבר שלא הוכח במקרה זה"

73. ובכן, בתיק שבפנינו, התכתובת העניפה, אינספור הדו"חות ובפרט הדו"ח של טליה ששון, ובעיקר העובדות שפרשנו בפרוטרוט בפרק העובדתי, מוכיחות **שהרשויות המוסמכות התנערו לחלוטין מחובתן לאכוף את החוק** וכן שהן **נמנעות ממילוי חובתן באופן בלתי סביר**.

74. זהו אחד המקרים הבודדים בהן ללא התערבות בית המשפט הנכבד לא תהיה תוחלת למאבק האזרחי להשלטת שלטון החוק והנוק שנגרם לאזרחים בשל אי-האכיפה, ילך ויגדל.

75. לא מיותר יהיה בהקשר זה לצטט מדבריו של כב' הנשיא שמגר בהתייחסו לחשיבות אכיפת חוקי התכנון והבניה. הדברים הבאים נאמרו על רקע של הפרות דיני התכנון בהיקף שהוא כמעט מצחיק לעומת זה המתבצע בגדה, סגירת מרפסות ללא היתר, הקמת גדירות ללא רשיון וכד' - מתוך ר"ע 1/84 דוויק ואח' נ' ראש העיר ירושלים ואח', פ"ד לח (1) 494 בעמ' 500 (ההדגשה שלי, מ.ס.):

*"בנייה שלא כדין היא לא רק תופעה החותרת תחת התכנון
הנאות של הבנייה, אלא השלכותיה מרחיקות לכת יותר: היא
בין התופעות הבולטות הפוגעות בהשלטת החוק. מי שעושה דין
לעצמו פוגע באופן הגלוי והברור בהשלטת החוק"*

76. בענייננו, הפעילות הנמרצת של בוני הבתים "ב'חרשה" וב"היובל" היא התרסה ברורה ובוטה כנגד שלטון החוק באזור. למדו המתנחלים באזור כי אין סיכוי של ממש לקבל אישור להקמת ישוב לפי דיני המקום והחלו לפעול מחוץ לדינים, וגילו כי אין מפריע.

לאור כל האמור מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי כמבוקש ברישא לכתב עתירה זו ולאחר קבלת תגובת המשיבים ושמיעת טיעון בעל-פה, להופכו למוחלט.

ואלו הנימוקים בעתירה לצו ביניים:

כאמור בפתח עתירה זו, בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו ביניים שיורה **למשיבים 2-4 לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותם, בין אם על-ידי איטום הבתים ובין אם על-ידי הצבת כוח שיטור או כל אמצעי אפקטיבי אחר, כדי למנוע את אכלוסם וזאת עד למתן פסק-דין בעתירה**.

כפי שצויין בחלק העובדתי של העתירה, בנייתם של הבתים שנבנו ללא היתר ובניגוד לכל דין ועל-אף צווי הפסקת עבודות וצווי הריסה שהוצאו כנגדם, כמעט הושלמה והם כבר ברי אכלוס וחלקם אף אוכלס. לא יחידת הפיקוח של המינהל האזרחי ולא משטרת ישראל אוכפים את החוק וזאת ניתן ללמוד הן מהתכתובת שהובאה בעתירה בפירוט רב והן מהתקדמות הבנייה עליה ניתן ללמוד מנספח ב' ומהתיאור בחלק העובדתי.

אכלוס הבתים יביא לכך שכל פעולה של אכיפה, בין אם היא פעולה של ביצוע צווי הריסה ובין אם היא פעולה של איטום וסגירה, תהפוך למסובכת הרבה יותר שהרי אין דינו של מבנה בלתי חוקי אך מחוסר דיירים למבנה בלתי חוקי מאוכלס שיש בו אנשים חיים הגרים בו.

גם מהבחינה המשפטית יש שוני בין הנדרש מהרשויות הבאות לבצע צו הריסה למבנה מאוכלס ומהנדרש מהן בבואן להרוס בנייה בלתי חוקית שאין בה דיירים.

ביום 3.7.2005 הגישו העותרים כאן עתירה כנגד המשיבים כאן בעניינו של מאחז בלתי חוקי אחר – "עמונה" (בג"צ 6357/05 תנועת "שלום עכשיו" ואח' נ' שר הביטחון ואח').

עתירה 6357/05 דומה מאוד לעתירה זו, אם-כי עניינה מאחז אחר ובתים אחרים. שם כמו כאן נטען כי המינהל האזרחי ומשטרת ישראל הפרו חובתם לאכוף את החוק ולמרות פניות והתרעות רבות של העותרים לא עשו דבר לעצור את הבנייה הבלתי חוקית ולאכוף את הצווים שהם עצמם הוציאו. מיד עם הגשת העתירה, ולמרות סיכום שהושג בין המשיבים לבין ראש המועצה האזורית מטה בנימין (משיבה מס' 5) לפיו המבנים נשוא עתירה 6357/05 לא יאוכלסו, נכנסו דיירים לחלק מהבתים שעמדו במוקד העתירה האמורה.

יומיים לאחר הגשת העתירה, ביום 5.7.2005, הוציאה כב' השופטת פרוקצ'יה צו ביניים כנגד המשיבים, שבעיקרו דומה מאוד לצו הביניים המבוקש בעתירה זו והבתים פונו.

עותק של צו הביניים בבג"צ 6357/05 מצ"ב ומסומן נספח ט'.

אותן הסיבות שהביאו את כב' השופטת פרוקצ'יה להוציא צו ביניים בבג"צ 6357/05 יפות גם לכאן. סכנת האיכלוס גדולה ממילא והיא גוברת עם הגשת העתירה.

ולבסוף, אם-כי לדידנו החשוב ביותר, הנזק הנגרם לשלטון החוק מסיטואציה שבה אנשים מצליחים להעביר את רכושם ולהיכנס להתגורר בתוך מבנה שנבנה ללא היתר הוא גדול לאין ערוך מהנזק הנגרם מעצם הבנייה אם זו נעצרת בטרם אכלוס. במיוחד הנזק הוא גדול כאשר ידוע שהרשויות יודעות שהאכלוס קרב ולא עושות דבר כדי למונעו.

מכל הטעמים הללו, ולאור סירוב המשיבים 3-4 לנקוט באמצעים למניעת האכלוס ולאכיפת צווי הריסה והפסקת העבודות, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים אלו לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותם כדי למנוע את אכלוס הוילות ולאכיפת צו הפסקת העבודות שהוצאו בעניינן, וזאת עד למתן פסק-דין בעתירה.

בנוסף, ומכיוון שהמשיבה מס' 5, רשות שלטונית הנותנת חיים לפרוייקט הלא חוקי באמצעות חיבור הבתים בשני המאחזים לתשתיות המים והביוב והחשמל, מתבקש צו ביניים שיאסור על המשיבה לחבר כאמור את הבתים ואם חיבור כזה כבר בוצע לנתק אותו. צו זה יקטין את הסכנה שהבתים יאוכלסו בטרם נדון העניין בבית המשפט הנכבד.

מיכאל ספרד, עו"ד
ב"כ העותרים

Haresha5-bagatzII